

27. 3. 2019

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Převedení zisku do sociálního fondu bez opory ve stanovách aneb když kolektivní smlouva je více než společenská smlouva

„Valná hromada rozhodla, že zisk vykázáný společností ve výši XXX Kč bude převeden do sociálního fondu, který je určen na příspěvky zaměstnancům dle kolektivní smlouvy na příslušný rok.“ Tak zní závěr valné hromady jedné nejmenované společnosti ze Zlínska, jejíž stanovy připouští rozdělit zisk mezi akcionáře v podobě dividend a dále toliko mezi členy představenstva a dozorčí rady v podobě tantiém, a nikoliv mezi jiné (další) osoby kupř. právě mezi zaměstnance společnosti s tím, že o sociálním fondu není ve stanovách ani vidu ani slechu. Z předmětného rozhodnutí valné hromady přitom implicitně vyplývá, že z dosaženého zisku za účetní období nemá být žádný zisk rozdělen mezi akcionáře.

Soudím, že dané usnesení nemůže obstát již z toho důvodu, že jím má dojít k přelití části zisku do sociálního fondu, který však stanovy akciové společnosti vůbec neupravují a z něhož mají být následně prostředky použity k uspokojení potřeb zaměstnanců (ve formě různých příspěvků), tedy jiných osob, než připouští stanovy. Tímto způsobem tak dochází k obcházení § 34 odst. 1 z. o. k., který stanoví: „*Podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Lze jej rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.*“

Je přitom lhotejně, že **samotným rozhodnutím valné hromady o přidělu zisku do sociálního fondu o rozdělení zisku ve smyslu § 421 odst. 2 písm. h) z. o. k. v pravém smyslu slova nejde**, neboť ten stále zůstává součástí vlastního kapitálu, dokud nedojde k jeho čerpání zaměstnanci (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1326/2009). **Valná hromada však tímto svým rozhodnutím vytváří materiální podmínky proto, aby byly prostředky ze sociálního fondu následně (již mimo dosah akcionářů) vyplaceny jiným osobám než akcionářům a v podstatě na úkor nich. Důsledky tohoto rozhodnutí jsou arci stejné, jako by valná hromada rozhodla o rozdělení zisku třetím osobám.**

Stejně tak se přijaté usnesení ocitá v rozporu se závěry Nejvyššího soudu, které byly formulovány v usnesení ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1326/2009: „*Valná hromada nemůže stanovit podíl členů představenstva a dozorčí rady na zisku (tantiému), aniž by schválila zisk k rozdělení a podíl akcionářů na takto určeném zisku (dividendu).*“ **Není tedy možné, aby valná hromada (vahou hlasů ovládající osoby) přijala rozhodnutí na základě, kterého bude zisk určen k rozdělení mezi zaměstnance, aniž by současně byl rozdělen i mezi akcionáře.**

Tento postup by zcela odporoval logice akciové společnosti jako společnosti kapitálové. Je to totiž

právě akcionář coby držitel reziduálního nároku - § 172 odst. 1 insolvenčního zákona - a nikoliv zaměstnanci společnosti, kdo se prostřednictvím investice do akcií podílí na podnikání společnosti a mezi jehož **základní práva podíl na jejím zisku patří** (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3059/2011). **Zaměstnanci společnosti dostávají za svou práci již mzdu.** V této souvislosti lze citovat závěry odborné literatury (ŠUK, Petr. § 421 [Působnost valné hromady]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 733. ISBN 978-80-7400-540-4.), podle které platí, že: „**Rozdělení zisku i jiným osobám než akcionářům** (např. členům volených orgánů v podobě tantiém) **musí předvídat stanovy společnosti, jinak zisk jiným osobám rozdělit nelze** (§ 34 odst. 1).“

Srov. dále LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, komentář k § 34 odst. 1 z. o. k.: „**Oprávněnými k přijetí částky podílu na zisku jsou společníci. Společenské smlouvy, popř. stanovy, však mohou přiznávat právo podílet se určitým způsobem na zisku korporace i členům jejich orgánů, popř. zaměstnancům.** Společenské smlouvy nebo stanovy by potom měly určit, jak se bude zisk dělit na část pro společníky a část pro další oprávněné, v jaké formě bude dalším oprávněným jejich podíl na zisku vyplacen (peníze, cenné papíry) a jakým způsobem se bude při výplatě postupovat. Pokud jsou oprávněnými členové orgánů korporací, musí být konkrétní pravidla pro jejich podíl na zisku upravena ve smlouvě o výkonu funkce. Přiznáním podílu na zisku členům orgánů korporací nesmí být obcházeno nebo snižováno právo společníků podílet se na zisku.“, resp. komentář k § 421 z. o. k.: „Způsob rozdělování zisku musí být ve stanovách společnosti upraven, pokud bude zisk rozdělován i mezi jiné osoby než akcionáře v souladu s § 34 odst. 1.“ ... „Zisk lze rozdělit pouze mezi akcionáře, ledaže stanovy určí jinak (viz § 34 odst. 1 věta druhá). **Rozdělení zisku mezi jiné osoby tzv. neakcionáře není bez zvláštní úpravy ve stanovách dovolené.**“

Světě div se, navzdory výše řečenému, **Krajský soud v Brně v usnesení sp. zn. 50 Cm 165/2018, ze dne 4. 2. 2019** v řízení o vyslovení neplatnosti předmětného usnesení valné hromady **rozhodl** o tom, že **postačí, když tvorbu sociálního fondu upravuje toliko kolektivní smlouva.** Inu, zdá se, že není smlouva jako smlouva...Prohráli jsme jednu bitvu, válka však pokračuje!

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)